

Oslo 30. april 2024

Til Riksantikvaren

Høring om Riksantikvarens bevaringsstrategi for kystens kulturmiljøer

Forbundet KYSTEN takker for muligheten til å komme med høringsuttalelse om Riksantikvarens bevaringsstrategi for kystens kulturmiljøer. Vi har deltatt i Riksantikvarens referansegruppe for bevaringsstrategi for kystens kulturmiljøer og mener at mange av våre innspill er tatt til følge, men vi har noen momenter vi vil fremme gjennom denne høringen.

Det kulturhistoriske temaet kysten kulturmiljøer, er et omfattende område og vi har stor forståelse for at det må klare avgrensinger og prioriteringer til for å få gode bevaringsstrategier. Vi har forstått at det kan komme nye deltemaer til underveis slik at man kan sette søkelyset på områder som ikke direkte blir omfattet av de valgte deltemaene. Det er viktig for Forbundet KYSTEN at bevaringsstrategien er fleksibel og ikke helt låst til de deltemaene som blir valgt i første omgang, fordi erfaringer underveis kan gi oss noen andre utfordringer enn de vi ser i dag.

Bevaring og ombruk

Forbundet KYSTEN har siden organisasjonen ble stiftet i 1979, arbeidet under mottoet «Vern gjennom bruk» og er meget tilfredse med at bevaringsstrategiene legger stor vekt på ny bruk av kystens kulturminner. Vi har lang erfaring med å forvalte kysten kulturminner gjennom bruk og håper at det kan stimulere til langsiktig og god forvaltning av kulturmiljøer.

Strategiens fokus på kulturmiljøer istedenfor på enkeltobjekter er positivt og vi styrke arbeidet med å ta vare på helhetlige kulturmiljøer. Forbundet KYSTEN deltar i et kystledsamarbeid, der det brukes fyrstasjoner, gamle skipperhus og naust til overnattingssteder. Det er et vellykket eksempel på bevaring og ombruk som åpnes opp for allmennheten og står for verdiskaping og samarbeid.

Avgrensing

Forbundet KYSTEN har laget et forslag til «Verneplan for små og åpne båter» på oppdrag av Riksantikvaren. Der skiller vi ikke mellom båter som bygges og brukes i innlandet eller langs kysten. Det er form og funksjon, samt håndverkstradisjoner som er viktige elementer knyttet til båter. Saltvann er lite funksjonelt som avgrensing innen fartøyvern og overfor små og åpne båter. Vi har forståelse for avgrensning, men det må ikke hindre at man ser utover de begrensninger som er satt der det er naturlig og at virkemiddelapparatet vil kunne brukes i de tilfellene også.

Deltemaer

Forbundet KYSTEN synes de tre deltemaene som er valgt i første omgang, dekker mange av de satsningsområder som organisasjonen har i dag. Vi har et spesielt søkelys på små og åpne båter og naust og sjøhus. Forbundet KYSTEN har tidligere spilt inn små og åpne båter som deltema, men ser at de er ivaretatt gjennom de tre deltemaene som er valgt. Det samme gjelder naustene, som har fått et eget deltema.

Det vi savner i deltemaene er at næringene som ble drevet langs kysten ikke kommer bedre fram som viktige elementer. Et eksempel er fiskeriene langs kysten, som er et viktig grunnlag for sjøveien og naustene. Havner og kaier er også en stor del av kystens kulturmiljø og er integrert i flere av deltemaene, og det er viktig å fremheve deres viktighet gjennom istandsetting av dem.

Deltemaene har forskjellig omfang og det bør reflekteres i ressursbruk knyttet til de ulike temaene. Sjøveien er et stort og åpent deltema, mens ferie og fritid er mer begrenset, både geografisk og tematisk.

Utfordringer

Riksantikvaren har fått i oppdrag å arbeide med å utvikle virkemidler og regelverk, avklare rammebetingelsene og gjennomføre tiltak på nasjonalt nivå. Det vi er spesielt opptatt av og som er en utfordring, vil være tilgang til nye midler knyttet til bevaringsstrategiene og deltemaene. Frivilligheten, som er en del av strategien, forventer at det følges opp med friske midler og at Riksantikvaren blir tydelig i forhold til den oppgaven de har i forbindelse med deres ansvar for systematisk oppfølging. Disse avklaringene er ikke gjort ennå og vi forventer at kulturmiljøfeltet blir styrket for å møte de utfordringene som følger bevaringsstrategiene.

Vi håper at Riksantikvaren tar våre innspill med seg videre i arbeidet med den nye bevaringsstrategien.

Vennlig hilsen
Forbundet KYSTEN

Per Hillesund
generalsekretær